

**PRAKTIKOS
APŽVALGA**

**ALTERNATYVUS GINČŲ
SPRENDIMAS ENERGETIKOS IR
GERIAMOJO VANDENS
TIEKIMO BEI NUOTEKŲ
TVARKYMO SEKTORIUOSE**

VALSTYBINĖ ENERGETIKOS REGULIAVIMO TARYBA | TEISĖS DEPARTAMENTAS

2019 11 29 Nr. VIII (reg. Nr. O13-27)

I. ĮŽANGA

Lietuvos Respublikos Seimas, 2019 m. vasario 14 d. Seimo plenariniame posėdyje priimdamas Lietuvos Respublikos energetikos įstatymo Nr. IX-884 2, 4, 8, 15, 16, 161, 19, 191, 22, 23, 241, 25, 26, 28, 31, 32, 34, 341, 36 ir 37 straipsnių pakeitimo ir 9 straipsnio pripažinimo netekusiu galios įstatymą Nr. XIII-1968 (toliau – Pakeitimo įstatymas), pritarė Valstybinės energetikos inspekcijos prie Energetikos ministerijos (toliau – Inspekcija) prijungimui prie Valstybinės kainų ir energetikos kontrolės komisijos (toliau – Komisija) bei numatė, jog nuo 2019 m. liepos 1 d. po reorganizacijos Komisija perims visas Inspekcijos teises ir pareigas, taip pat Komisijos pavadinimas bus pakeistas į Valstybinę energetikos reguliavimo tarybą (toliau – Taryba). Vyriausybė 2019 m. kovo 6 d. nutarimu Nr. 221 „Dėl sutikimo reorganizuoti Valstybinę energetikos inspekciją prie Energetikos ministerijos“ pritarė, kad Inspekcija būtų reorganizuojama jungimo būdu ir Inspekcija būtų prijungta prie Komisijos. Vadovaujantis Pakeitimo įstatymo 22 straipsnio 11 dalimi, kituose įstatymuose ir (ar) jų įgyvendinamuosiuose teisės aktuose vartojamus reorganizuojamų įstaigų pavadinimus „Valstybinė kainų ir energetikos kontrolės komisija“ ir „Valstybinė energetikos inspekcija prie Energetikos ministerijos“ atitinka institucijos pavadinimas „Valstybinė energetikos reguliavimo taryba“.

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos energetikos įstatymo 34 straipsnio 4 dalimi, Valstybinė energetikos reguliavimo taryba (toliau – Taryba) nagrinėja vartotojų ir

energetikos įmonių ginčus ne teismo tvarka dėl energetikos įmonių veiklos ar neveikimo tiekiant, skirstant, perduodant, laikant energiją, dėl prisijungimo, apmokėjimo už suvartotą energiją ar paslaugas, valstybės reguliuojamų kainų ir (ar) tarifų taikymo, dėl energijos ir energijos išteklių tiekimo srautų balansavimo, taip pat kitus vartotojų ir energetikos įmonių ginčus energetikos srityje. Taip pat Energetikos įstatymo 34¹ straipsnio 2 dalyje numatyta, kad Taryba pagal šiame ir atskirus energetikos sektorius reglamentuojančiuose įstatymuose nustatytą kompetenciją nagrinėja skundus dėl energetikos įmonių atliekamo energijos tiekimo, skirstymo, perdavimo, laikymo ar neveikimo, dėl teisės energetikos įmonėms pasinaudoti tinklais ar (ir) sistemomis nesuteikimo ir kitų teisės aktuose nustatytų reguliuojamos energetikos veiklos reikalavimų laikymosi.

Taryba, įgyvendindama aukščiau nurodytų teisės aktų pakeitimus, patvirtino Ginčų neteisminio sprendimo procedūros taisyklės (Komisijos 2019 m. birželio 27 d. nutarimas Nr. O3E-226 „Dėl ginčų neteisminio sprendimo procedūros taisyklių patvirtinimo“), kurios reglamentuoja iš sutartinių teisinių santykių kilusių ginčų neteisminio sprendimo Taryboje taisyklės bei procedūras, nagrinėjant:

1) vartotojų ir energetikos įmonių ginčus dėl energetikos įmonių veiklos ar neveikimo tiekiant, skirstant, perduodant, laikant energiją, dėl prisijungimo, apmokėjimo už suvartotą energiją ar paslaugas, valstybės

reguliuojamų kainų ir (ar) tarifų taikymo, dėl energijos ir energijos išteklių tiekimo srautų balansavimo, taip pat kitus vartotojų ir energetikos įmonių ginčus energetikos srityje.

2) tarp energetikos įmonių kylančius ginčus dėl energetikos įmonių veiklos ar neveikimo tiekiant, skirstant, perduodant, laikant energiją, dėl teisės energetikos įmonėms pasinaudoti tinklais ir sistemomis nesuteikimo, dėl prisijungimo, energijos ir energijos išteklių tiekimo srautų balansavimo, kainų ir tarifų taikymo;

3) iš sutartinių santykių kylančius vartotojų ar abonentų ir geriamojo vandens tiekėjų, nuotekų tvarkytojų paviršinių nuotekų tvarkytojų, nuotekų transportavimo paslaugas teikiančių asmenų, ginčus dėl geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo paslaugų kainų, paviršinių nuotekų tvarkymo paslaugų kainų, nuotekų transportavimo paslaugų kainų, laikino atjungimo nuo (prijungimo prie) geriamojo vandens tiekimo tinklų paslaugų kainų ir jų taikymo;

4) energijos išteklių biržos dalyvių ir kitų asmenų ginčus dėl energijos išteklių biržos administravimo, organizavimo ir kitos licencijuojamos energijos išteklių biržos operatoriaus veiklos.

Pažymėtina, kad Taryba vadovaudamasi Ginčų neteisminio sprendimo procedūros taisyklėmis papildomai nuo 2019 m. liepos 1 d. (po reorganizacijos) nagrinėja:

1) suinteresuotų asmenų skundus dėl elektros tinklų operatorių, šilumos tiekėjų ir dujų sistemų operatorių veiksmų ar neveikimo, kreipiantis dėl šių asmenų

įrenginių prijungimo prie atitinkamų tinklų ar sistemų, prijungiant įrenginius, priimant pagamintą energiją į energetikos tinklus ar sistemas ir (ar) vykdant kitas Lietuvos Respublikos teisės aktuose nustatytas pareigas, susijusias su atsinaujinančių energijos išteklių naudojimu energijai gaminti;

2) vartotojų ir energetikos įmonių ginčus dėl energetikos objektų, įrenginių ir apskaitos priemonių naudojimo, energijos tiekimo nutraukimo, sustabdymo ar ribojimo, energijos taupymo paslaugų teikimo.

Šioje apžvalgoje Taryba teikia 2018 m. aktualius aspektus nagrinėjant ginčus ne teismo tvarka. Daugiausia ginčų (daugiau nei 50 proc.) kyla dėl vartotojų ir gamtinių dujų sektoriaus įmonių nesutarimų.

Įvertinus ankstesnėse praktikos apžvalgose aptartus praktinius atvejus, šioje apžvalgoje Tarybos Teisės departamento Teisės taikymo skyrius kartu su Vartotojų teisių gynimo ir informavimo skyriumi teikia 2018 m. praktikos pavyzdžių bei aktualių duomenų nagrinėjant šilumos, elektros energetikos, gamtinių dujų sektoriuose ir geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo sektoriuje kilusius ginčus ne teismo tvarka.

II. TARYBOS PRAKTIKOS APŽVALGA DĖL VARTOJIMO GINČŲ NAGRINĖJIMO

Komisijoje 2018 m. iš esmės buvo išnagrinėti 76 vartotojų ginčai. Šilumos sektoriuje buvo išnagrinėti 25 ginčai: 12 vartotojų reikalavimai atmesti, 1 - ginčo nagrinėjimas nepriskirtas Komisijos kompetencijai, 2 – tenkinti iš dalies, 2 – yra įsiteisėję sprendimai dėl ginčo tarp tų pačių šalių, dėl to pačio dalyko ir tuo pačiu pagrindu, 2 – prašymai nagrinėti ginčą pateikti vėliau nei per vienus metus nuo kreipimosi į skundžiamą įmonę, 4 - prašymai nagrinėti ginčą neatitinka reikalavimų, 1 – paaiškėjus aplinkybėms Komisija atsisakė nagrinėti ginčą, 1 – neįmanoma išnagrinėti ir priimti sprendimo, 1 – ginčą tarp tų pačių šalių, dėl to pačio dalyko ir tuo pačiu pagrindu nagrinėja kita institucija. Elektros energetikos sektoriuje buvo gauti 39 prašymai nagrinėti vartojimo ginčą, iš kurių 9 prašymų reikalavimai atmesti, 12 – ginčo nagrinėjimas nepriskirtas Komisijos kompetencijai, 3 prašymai nagrinėti ginčą pateikti vėliau nei per vienus metus nuo kreipimosi į skundžiamą įmonę, 4 - prašymai nagrinėti ginčą neatitinka nustatytų reikalavimų, 10 – ginčų išspręsta taikiai susitarimu, 1 – pareiškėjas atsisakė savo reikalavimų. Gamtinių dujų sektoriuje išnagrinėta 11 ginčų, iš kurių 3 atvejais Komisija patenkino vartotojo reikalavimus, 1 atveju iš dalies patenkino vartotojo reikalavimus, 1 atveju atmetė pareiškėjo reikalavimus, 2 - ginčai nebuvo priskirtas nagrinėti Komisijos kompetencijai, 1 – ginčą tarp tų pačių šalių, dėl to pačio dalyko ir tuo pačiu pagrindu nagrinėja kita institucija, 1 – prašymas nagrinėti ginčą pateiktas vėliau nei per vienus metus nuo kreipimosi į skundžiamą įmonę, 1 - prašymas nagrinėti

ginčą neatitiko nustatytų reikalavimų, 1 – ginčas išspręstas taikiai susitarimu. Geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo sektoriuje 2018 metais buvo išnagrinėtas 1 ginčas, kurio atveju vartotojo reikalavimai buvo atmesti.

Įvertinus ankstesnėse praktikos apžvalgose aptartus praktinius atvejus, pateikiame keletą praktikos pavyzdžių nagrinėjant šilumos, elektros energetikos, gamtinių dujų sektoriuose.

2.1. Šilumos sektorius

2.1.1. Dėl šilumos tiekėjo veiksmų atsisakant sudaryti energijos pirkimo-pardavimo sutartį su buto nuomininku

Komisija sprendama ginčą dėl šilumos tiekėjo veiksmų, kuomet pastarasis atsisakė sudaryti šilumos vartojimo pirkimo – pardavimo sutartį su buto nuomininku, nustatė, kad energijos pirkimo – pardavimo sutarties šalimi – vartotoju gali būti ne tik energiją naudojančių įrenginių ar nustatytus techninius reikalavimus atitinkančių vidaus tinklų, kurie yra prijungti prie energijos tiekimo tinklų, savininkas, bet ir teisėtas valdytojas. Civilinio kodekso 6.383 straipsnio 2 dalyje vartojama sąvoka „turi“ apima ne tik turėjimą nuosavybėje, bet ir faktinį teisėtą energiją naudojančių įrenginių ar nustatytus reikalavimus atitinkančių vidaus tinklų valdymą ar naudojimą. Pagal daiktinės teisės normas teisinė apsauga yra suteikiama ne tik savininkui, bet ir teisėtam valdytojui. Šilumos tiekimo ir vartojimo taisyklių 20

punktas ir jo papunkčiai numato šilumos vartojimo pirkimo–pardavimo sutarčių, sudaromų pagal individualiai aptartas sąlygas tarp šilumos tiekėjo ir daugiabučio namo butų bei kitų patalpų savininkų – buitinių šilumos vartotojų, ypatybes. Šilumos tiekimo ir vartojimo taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos energetikos ministro 2010 m. spalio 25 d. įsakymu Nr. 1-297 „Dėl šilumos tiekimo ir vartojimo taisyklių patvirtinimo“ 20.1 p. numatyta, kad neterminuota šilumos vartojimo pirkimo – pardavimo sutartis gali būti sudaryta su pastato butų ir kitų patalpų savininku – buitiniu šilumos vartotoju, o 20.2 p. numato, kad šilumos vartojimo pirkimo–pardavimo sutartis šilumos tiekėjai, esant buto ar kitų patalpų savininko raštiškam sutikimui, gali sudaryti ne tik su butų ir kitų patalpų savininkais, bet ir su butų ir kitų patalpų nuomininkais – buitiniams šilumos vartotojais. Komisija išnagrinėjusi vartojimo ginčą, nurodė, kad priešingai negu teigė šilumos tiekėjos, šilumos tiekimo ir vartojimo taisyklių 20 punktas ir jo papunkčiai detalizuoja asmenis, su kuriais šilumos vartojimo pirkimo – pardavimo sutartys gali būti sudaromos apskritai, o ne įtvirtina šilumos tiekėjo teisę rinktis sudaryti šilumos vartojimo pirkimo – pardavimo sutartį su buto (patalpų) savininku ar nuomininku, pasirenkant tiekėjui naudingesnį subjektą. Komisija konstatavo, kad šilumos tiekėjas negali atsisakyti sudaryti šilumos vartojimo pirkimo – pardavimo sutarties su asmeniu, jeigu šis atitinka teisės aktuose numatytus kriterijus asmenims, kurie gali būti laikomi šilumos vartotojais.

2.1.2. Dėl apmokėjimo už tieką šilumą pasikeitus buto savininkui

Komisija sprendama ginčą dėl šilumos tiekėjo veiksmų, kuomet pastarasis pateikė sąskaitą už tieką šilumą ir reikalauja apmokėti už ginčijamu laikotarpiu suteiktas paslaugas, kuomet pareiškėja nekilnojamuoju turtu nesinaudojo. Pareiškėja nurodė, kad jai nesutinkant apmokėti įsiskolinimo šilumos tiekėjas atsisako sudaryti su ja rašytinę šilumos pirkimo – pardavimo sutartį.

Komisijai iš ginčo šalių pateiktų duomenų matyti, kad iki pareiškėjai įsigyjant butą, ankstesnė buto savininkė buvo šilumos tiekėjo tiekiamos šilumos energijos vartotoja. Skundžiama įmonė Komisija nurodė, kad rašytinė šilumos vartojimo pirkimo – pardavimo sutartis su ankstesne būsto savininke nebuvo sudaryta, todėl darytina išvada, kad minėta sutartis buvo sudaryta konkludentiniais veiksmais neterminuotam laikotarpiui – šilumos tiekėjas tiekė, o ankstesnė būsto savininkė vartojo šilumos energiją.

Civilinio proceso kodekso 715 straipsnis numato, kad nuo turto pardavimo iš varžytynių akto pasirašymo momento laikoma, kad yra tinkamai įvykdyta pareiga perduoti turtą pirkėjui ir jam pereina nuosavybės teisė į iš varžytynių parduotą turtą. Nagrinėjamu atveju nustatyta, kad pareiškėjos turto pardavimo iš varžytynių akto surašymo data – 2017 m. gruodžio 11 d., t. y. nuo šios datos pareiškėja laikoma buto savininke. Komisija konstatavo, kad nagrinėjamu atveju pareiga atsiskaityti už būstui patiektą šilumos energiją pareiškėjai, kaip būsto savininkei, atsirado nuo buto įsigijimo dienos.

2.2. Elektros energetikos sektorius

2.2.1. Dėl apmokėjimo už elektros energiją suvartotą pastato bendroms reikmėms

Komisija sprendė ginčą dėl elektros tiekėjo išrašomų sąskaitų už suvartotą elektros energiją pastato bendroms reikmėms. Vartotojas kreipėsi į Komisiją ir nurodė, kad elektros tiekėjas nepagrįstai jai išrašo sąskaitas už elektros energiją suvartotą pastato bendroms reikmėms, kadangi šios sąskaitos turėtų būti išrašomos ne vartotojui, o pastato bendrojo naudojimo objektų valdytojui, kuris ir turėtų atsiskaityti su tiekėju už elektros energiją suvartotą pastato bendrosioms reikmėms. Taip pat vartotojas nurodė, kad nėra sudaręs sutarties su elektros tiekėju dėl elektros energijos pirkimo pastato bendrosioms reikmėms, todėl elektros tiekėjas neturi pagrindo teikti jam sąskaitų už šias paslaugas. Komisija spręsdama ginčą nurodė, kad buto ar patalpų savininkai kartu yra ir bendrosios dalinės nuosavybės teisės subjektai, todėl pagal daiktinės teisės normas privalo padengti išlaidas, susijusias su bendrosios dalinės nuosavybės eksploatavimu, ir nagrinėjamu atveju, pareiga vartotojui proporcingai savo daliai apmokėti išlaidas už elektros energiją pastato bendrosioms reikmėms, susijusias su bendro daikto (turto) išlaikymu ir išsaugojimu, kyla iš daiktinės teisės normų, o ne iš sutartinių santykių su elektros tiekėju.

Taip pat teisės aktai numato, kad tais atvejais, kai elektros energija tiekama (persiunčiama) daugiabučio gyvenamojo namo bendroms reikmėms už atsiskaitymą su tiekėju ir (ar) operatoriumi už patiektą elektros energiją, pagal įvadinį elektros apskaitos prietaisų rodmenis yra atsakingi daugiabučio gyvenamojo namo butų ir kitų patalpų savininkai ir (ar) ir kiti teisėti objekto naudotojai. Daugiabučio gyvenamojo namo savininkų bendrija, daugiabučio gyvenamojo namo butų ir kitų

objektų savininkų sudaryta jungtinės veiklos sutartimi įgaliotas asmuo, o kai savininkai nėra įsteigę bendrijos ir nėra sudarę jungtinės veiklos sutarties – teisės aktų nustatyta tvarka paskirtas administratorius, privalo apskaičiuoti namui ar kitam objektui ir atskirai kiekvienam vartotojui už elektros energiją, elektros energijos persiuntimą ir kitas su tuo susijusias paslaugas paskirstytas sumas, informuoti kiekvieną vartotoją bei tiekėją ir (ar) operatorių apie vartotojams paskirstytas mokėtinas sumas. Komisija konstatavo, kad teisės aktai pareigą atsiskaityti su elektros tiekėju už pastato bendroms reikmėms tiekiamą elektros energiją, numato pastato bendraturčiams, t. y. šiuo atveju vartotojui, o ne pastato bendrojo naudojimo objektų valdytojui.

2.2.2. Dėl pareiškėjos deklaruotų elektros apskaitos prietaiso rodmenų teisingumo

Komisija sprendė ginčą dėl elektros tiekėjo išrašytų sąskaitų už suvartotą elektros energiją pagrįstumo ir jose nurodomų pareiškėjos suvartotos elektros energijos kiekių neatitikimo pagal vartotojo deklaruotus duomenis. Pareiškėja deklaravo elektros apskaitos prietaiso (toliau – EAP) rodmenis nuo 6419 kWh iki 6755 kWh, elektros tiekėjos elektroninėje sistemoje buvo automatiškai suformuotas 33,50 Eur mokėjimas. 2018 m. balandžio mėnesį pareiškėja EAP rodmenų nedeklaravo ir, apmokėdama Skundžiamos įmonės pateiktą 35,59 Eur sąskaitą, tikėjosi, kad pateikta sąskaita išrašyta nuo paskutinio jos deklaruoto rodmens – 6755 kWh ir atitinkamai suvartotos elektros energijos kiekis padidės nuo šio rodmens. Pareiškėja nurodė, jog tinklalapyje www.manogile.lt sistemoje nėra galimybės

koreguoti rodmenis „nuo“, todėl gegužės mėnesį pareiškėjos deklaruoti rodmenys buvo nuo 6755 kWh iki 7580 kWh. Atitinkamai tarp pareiškėjos ir elektros energijos tiekėjos sudarytos sutarties specialiosiose sąlygose numatyta, kad ataskaitinis laikotarpis yra vienas kalendorinis mėnesis, EAP rodmenų pateikimo terminas – paskutinė ataskaitinio laikotarpio diena. Elektros energijos deklaravimo, apskaitos ir apmokėjimo sąlygų (toliau – Sąlygos), taikomų vartotojams, už suvartotą elektros energiją atsiskaitantiems pagal elektros energijos tiekėjos išrašomas sąskaitas numato, kad per ataskaitinį laikotarpį suvartotas elektros energijos kiekis nustatomas – pagal vidurkį už visą ataskaitinį laikotarpį (jei per ataskaitinį laikotarpį nėra užfiksuota rodmenų), jeigu yra užfiksuotų rodmenų – pagal didžiausius užfiksuotus rodmenis per ataskaitinį laikotarpį, nepriklausomai nuo jų užfiksavimo datos.

Komisija konstatavo, kad laikotarpiu nuo 2017 m. gruodžio 21 d. iki 2018 m. balandžio 30 d. elektros energijos tiekėjo pareiškėjai teiktos sąskaitas už suvartotą elektros energiją buvo išrašomos remiantis pareiškėjos deklaruotais rodmenimis (pareiškėja suvartotą elektros energijos kiekį deklaravo 4 kartus: 2018 m. sausio 6 d. iki rodmenis 6011 kWh, 2018 m. vasario 3 d. iki rodmenis 6419 kWh, 2018 m. kovo 2 d. iki rodmenis 6755 kWh ir 2018 balandžio 30 d. iki rodmenis 7580 kWh), o pagal vidurkį sąskaita už elektros energiją pareiškėjai buvo pateikta tik vieną kartą – 2017 m. gruodžio 31 d., todėl pareiškėjos teiginiai, kad elektros energijos tiekėjas jai teikdavo netikslias sąskaitas, laikytini nepagrįstais.

Atkreiptinas dėmesys, kad pagal pareiškėjos 2018 m. vasario 3 d. deklaruotą EAP rodmenį 6419 kWh elektros energijos tiekėjas 2018 m. vasario 28 d. pareiškėjai išrašė sąskaitą už 2018 m. vasario mėn. suvartotą elektros energiją. Už 2018 m. vasario mėn. suvartotą elektros energiją pareiškėja sumokėjo 2018 m. kovo 3 d., kuomet taip pat deklaravo EAP rodmenį 6755 kWh, kuris buvo įtrauktas į elektros energijos tiekimas pareiškėjai išrašytą sąskaitą už suvartotą elektros energijos kiekį 2018 m. kovo mėn. (sąskaita už 2018 m. kovo mėn. suvartotą elektros energiją pareiškėjai buvo išrašyta 2018 m. kovo 20 d. pagal pareiškėjos 2018 m. kovo 2 d. deklaruotą rodmenį). Komisija nustatė, kad pareiškėjos teiginiai, jog 2018 m. kovo 2 d. atlikusi 33,50 Eur mokėjimą, ji apmokėjo už

2018 m. kovo mėn. suvartotą elektros energijos kiekį, o 2018 m. balandžio 3 d. apmokėjusi 35,59 Eur sumą, ji sumokėjo už 2018 m. balandžio mėn. suvartotą elektros energiją, negali būti laikomi pagrįstais, nes pastaraisiais mokėjimais pareiškėja sumokėjo už elektros energijos kiekį, suvartotą 2018 m. vasario mėn., nuo rodmenis 6011 kWh iki 6419 kWh (33,50 Eur) ir 2018 m. kovo mėn. nuo rodmenis 6419 kWh iki 6755 kWh (35,59 Eur). Pažymėtina, kad pareiškėjos 2018 m. balandžio 30 d. deklaruotas EAP rodmuo 7580 kWh rodo pareiškėjos faktiškai suvartotą elektros energijos kiekį nuo 2018 m. kovo 2 d., o tai sudaro 59 kalendorines dienas ir apima beveik dviejų mėnesių laikotarpį, todėl elektros energijos tiekėjo pareiškėjai 2018 m. balandžio 30 d. išrašytoje PVM sąskaitoje faktūroje REO Nr. 02141434 pareiškėjai priskirtas apmokėti elektros energijos kiekis ir mokėtina suma (83,03 Eur) apskaičiuoti už 2018 m. kovo–balandžio mėn. suvartotą elektros energiją, o ne tik už 2018 m. balandžio mėn., kaip nurodo pareiškėja.

Komisija konstatavo, kad elektros energijos tiekėjo laikotarpiu nuo 2017 m. gruodžio 21 d. iki 2018 m. balandžio 30 d. pareiškėjos atžvilgiu teisingai skaičiavo mokesčius už suvartotą elektros energiją.

2.3. Dujų sektorius

2.3.1. Dėl gamtinių dujų prijungimo įmokos apskaičiavimo pagrįstumo

Komisija sprendė ginčą dėl dujų įmonės veiksmų apskaičiuojant gamtinių dujų prijungimo įmokos dydį vartotojui. Vartotojas kreipėsi į Komisiją ir nurodė, kad su dujų įmone pasirašė naujo buitinio vartotojo sistemos prijungimo prie dujų įmonės sistemos paslaugos sutartį. Pareiškėjas sumokėjo sutartyje nurodytą prijungimo įmoką, bet vėliau dujų įmonės buvo informuotas, jog dėl techninės klaidos prijungimo sutartyje buvo neteisingai nurodytas tiesiamo dujotiekio ilgis, todėl prijungimo įmokos suma yra didesnė negu, kad vartotojo jau sumokėta prijungimo įmoka. Vartotojas nurodė, kad įmonė savitarnos svetainėje vienašališkai pakeitė sutartį, o ankstesnė vartotojo pasirašyta sutartis tapo neprieinama, o taip pat įmonė nurodė, kad vartotojui nesumokėjus likusios prijungimo įmokos dalies, įmonė neteiks prijungimo paslaugos.

Komisija išnagrinėjusi ginčo nagrinėjimo metu surinktą medžiagą nustatė, kad šalių sudarytoje prijungimo sutartyje numatyta, jog prijungimo įmoka naujam vartotojui gali būti perskaičiuojama tik tais atvejais, kuomet naujo vartotojo sistema nėra naujame kvartale. Nagrinėjamu atveju vartoto objektas buvo naujame kvartale, todėl prijungimo sutartis nenumatė dujų įmonei teisės tikslinti ir perskaičiuoti

prijungimo sutartyje numatytą prijungimo įmoką.

Taip pat įvertinus, tai jog prijungimo sutartis nenumatė galimybės tikslinti prijungimo įmoką, kuomet naujo vartotojo sistema yra naujame kvartale, prijungimo įmokos, nurodytos prijungimo sutarties specialiosiose sąlygose, perskaičiavimas ir pakeitimas buvo galimas tik vadovaujantis sutarčių sąlygų keitimą reglamentuojančiomis teisės normomis. Įvertinus galiojantį teisinį reglamentavimą ir prijungimo sutarties bendrųjų sąlygų nuostatas, reglamentuojančias prijungimo sutarties keitimo tvarką, Komisija konstatavo, jog dujų įmonės teikiamas siūlymas keisti prijungimo sutartį, nebuvo vartotojo pasirašytas ar patvirtintas prijungimo sutartyje nustatyta tvarka, todėl įmonės veiksmai savitarnos svetainėje panaikinant prieigą prie vartotojo pasirašytos sutarties ir pakeičiant ją nauja sutartimi su padidinta prijungimo įmoka, negali būti laikomas tinkamu prijungimo sutarties pakeitimu. Atitinkamai Komisija nurodė, kad vartotojo pasirašytos prijungimo sutarties sąlygos nėra pakeistos, aplinkybių, kurių pagrindu dujų įmonė turėtų teisę vienašališkai nutraukti su vartotoju sudarytą prijungimo sutartį taip pat nebuvo nustatyta, todėl dujų įmonės veiksmai reikalaujant iš vartotojo apmokėti pakeistą prijungimo įmoką ir atsisakant vykdyti prijungimo sutartį pripažinti neteisėtais.

2.3.2. Dėl Gamtinių dujų pirkimo-pardavimo ir paslaugų teikimo sutarties administravimo bei kitų mokesčių apskaičiavimo pagrįstumo

Komisija nagrinėjo ginčą dėl dujų įmonės veiksmų apskaičiuojant vartotojai Gamtinių dujų pirkimo - pardavimo ir paslaugų

teikimo sutartimi taikomų mokesčių pagrįstumo ir atitikties teisiniam reglamentavimui.

Vartotojas ir dujų įmonė 2017 m. gegužės 12 d. Susitarimu nutraukė 2016 m. gruodžio 22 d. Gamtinių dujų pirkimo–pardavimo ir paslaugų teikimo sutartį (toliau – Sutartis). Pareiškėjos teigimu Dujų įmonė netinkamai apskaičiavo Sutarties nutraukimo administravimo mokestį bei mokestį už ilgalaikius perdavimo pajėgumus. Pareiškėja paaiškino, jog Sutarties Bendrosios dalies (toliau – BD) 18.9 p. nustatytas Sutarties nutraukimo administravimo mokestis yra 30 Eur, kadangi Sutartyje nėra nurodyta, kad prie šios sumos bus pridodamas PVM arba kad kaina nurodyta be PVM. Pareiškėjos manymu, tai reiškia, jog administravimo mokesčio sumoje – 30 Eur – jau yra įskaičiuotas PVM, todėl dujų įmonė, reikalaujama apmokėti 36,30 Eur dydžio administravimo mokestį, antrą kartą skaičiuoja PVM ir tokiu būdu pažeidžia pareiškėjos teises. Pareiškėja taip pat nurodė, kad Sutarties Specialiosios dalies (toliau – SD) 8 p. nustatyta, jog ilgalaikiai perdavimo pajėgumai MWh/Parą/metams sudaro 0,166, o vieneto kaina – 17,67 Eur be PVM, todėl dujų įmonė metų mokesčio dydį skaičiavo kaip mėnesio mokesčio dydį.

Komisija, įvertinus ginčo medžiagą nustatė, tai jog Sutartis buvo nutraukta 2017 m. gegužės 12 d., pagal Sutartyje numatytas sąlygas pareiškėjai atsirado pareiga apmokėti ilgalaikių perdavimo pajėgumų mokestį už visus po Sutarties nutraukimo iki metų pabaigos likusius mėnesius, t. y. 7 mėnesius, todėl pareiškėjos mokėtina suma yra 24,85 Eur (su PVM) (*apskaičiuota: 3,55 Eur (su PVM) x 7*).

Pažymėtina, kad Lietuvos Respublikos gamtinių dujų įstatymas numato, jog gamtinių dujų sektoriuje nustatydamas

viršutines paslaugų kainų ribas, Komisija reguliuoja perdavimo, skirstymo, laikymo paslaugų kainas, todėl dujų įmonė neturi teisės savarankiškai nustatyti kitokių kainų negu yra nustatytos Komisijos (Gamtinių dujų įstatymo 9 straipsnio 1 dalis). Pažymėtina, kad Pareiškėjos prašyme nurodyta kaina, ilgalaikių perdavimo pajėgumų kaina, t. y. 17,67 Eur (be PVM), yra vieno mėnesio kaina, apskaičiuota Komisijos Nutarimu nustatytą metinę kainą padalinus iš mėnesių skaičiaus (*212,01 Eur/(MWh/parą/metus) (be PVM)/12 = 17,67 Eur*).

Komisija, atsižvelgdama į teisinį reglamentavimą bei Sutartyje numatytas sąlygas, darytina išvada, kad teisės aktuose yra aiškiai nustatytos gamtinių dujų perdavimo paslaugų kainos, todėl dujų įmonė privalo taikyti teisės aktų nustatyta tvarka patvirtintas kainas, aptariamam atveju dujų įmonė tinkamai apskaičiavo pareiškėjos mokėtiną sumą už po Sutarties nutraukimo iki metų pabaigos likusius 7 mėnesius. Sutarties BD 18.9 p. numatyta, kad, nutraukiant Sutartį nepasibaigus tuo metu galiojančiame Sutarties SD 6 p. nurodytam laikotarpiui ne dėl priežasčių, susijusių su skundžiamos įmonės pareigų nevykdymu, skundžiama įmonė taiko pareiškėjai Sutarties nutraukimo administravimo mokestį, kuris yra lygus 30 Eur.

2.3.2.1. Dėl netesybų taikymo

Sutarties nutraukimo mokesčiu buvo užtikrintas pareiškėjos prievolės – pirkti gamtines dujas iš dujų įmonės per visą sutarties laikotarpį – laikymasis, todėl šis mokestis laikytinas netesybomis, kurios yra prievolių įvykdymo užtikrinimo priemonė ir civilinės atsakomybės forma (Civilinio

kodekso 6.71 straipsnio 1 dalis). Šalių teisė iš anksto susitarti dėl netesybų reiškia, kad šaliai nereikia įrodinėti savo patirtų nuostolių dydžio, nes sutartimi suldytos netesybos laikomos iš anksto nustatytais būsimais šalies nuostoliais, kurie gali būti pripažinti minimaliais nuostoliais. Jeigu šalys sutartyje susitarė dėl tam tikro dydžio netesybų, tai sutarties neįvykdymo ar netinkamo įvykdymo atveju negali jo ginčyti, išskyrus atvejus, kai netesybos būtų neprotingos, akivaizdžiai per didelės, atsižvelgiant į konkrečios prievolės pobūdį, padarytą pažeidimą, jo padarinius ir pan.

2.3.2.2. Dėl bendrųjų sutarčių principo

Vadovaujantis Civilinio kodekso 6.200 straipsnio 2 dalyje įtvirtintais bendraisiais sutarčių vykdymo principais, šalys vykdydamos sutartį privalo bendradarbiauti ir kooperuotis, o atlygintinų paslaugų teikimo sutartis turi būti vykdoma laikantis ir kliento interesų prioriteto principo, įpareigojančio paslaugų teikėją veikti sąžiningai ir protingai, kad tai labiausiai atitiktų kliento interesus (Civilinio kodekso 6.718 straipsnio 1 dalis) ir pagal kurį, kliento, kaip paslaugų gavėjo, padėtis teisiniuose paslaugų teikimo santykiuose yra išskirtinė.

Remiantis Sutarties BD 18.9 p., šalys susitarė dėl konkretaus netesybų (baudos) dydžio, t. y. 30 Eur. Vadovaujantis Lietuvos Respublikos pridėtinės vertės mokesčio įstatymo 3 straipsnio 1 dalimi, PVM objektas yra prekių ir paslaugų tiekimas už atlygį, o netesybos yra vienas iš prievolės įvykdymo užtikrinimo būdų bei sutartinės civilinės atsakomybės forma, bet ne atlygis už prekių tiekimą ar paslaugų teikimą, todėl netesybos negali būti apskaičiuojamos

pridedant papildomą pridėtinės vertės mokesčio dydį.

Įvertinus ginčo metu nustatytas aplinkybes laikytina, kad Sutarties 18.9 p. nustatytas Sutarties nutraukimo mokestis yra netesybos. Komisija taip pat nustatė, 24,85 Eur (su PVM) mokestis už ilgalaikio perdavimo pajėgumus pareiškėjai buvo apskaičiuotas teisingai. Komisija konstatavo, kad tais atvejais, kai dėl tam tikrų priežasčių pirma laiko nutraukiama sutartis, kurioje už sutarties nutraukimą yra nustatytos netesybos (bauda) konkrečia pinigų suma ar procentais, tokia gauta pinigų suma nelaikoma atlygiu už paslaugos suteikimą ir nuo šios pinigų sumos PVM neturi būti skaičiuojamas.

2.3.3 Dėl gamtinių dujų prijungimo mokesčio apskaičiavimo pagrįstumo

Komisija nagrinėjo ginčą dėl vartotojai apskaičiuotos gamtinių dujų prijungimo įmokos apskaičiavimo pagrįstumo ir atitikties teisiniam reglamentavimui. Pareiškėja kreipėsi į Tarybą prašydama išspręsti ginčą su dujų įmone dėl pareiškėjai apskaičiuotos naujo nebuitinio vartotojo sistemos prijungimo prie operatoriaus dujų sistemos paslaugų įmokos, reikalavimo sudaryti 15 metų vartojimo sutartį ir apmokėti 90 % dujų tiekimo vamzdyno klojimo kainos. Pareiškėja buvo informuota, kad apskaičiuota preliminari prijungimo įmoka yra 2993,86 Eur be PVM. Dėl užsitęsusių dokumentų tvarkymo statybos leidimui gauti prijungimo darbai 2015 m. nebuvo atliekami. Pareiškėja nurodė, kad 2017 m. pakartotinai kreipėsi dėl prijungimo prie dujų sistemos ir pareiškėjai pateiktoje Naujo nebuitinio vartotojo sistemos prijungimo prie operatoriaus dujų sistemos sutartyje (toliau – Sutartis)

pareiškėjai buvo apskaičiuota nauja prijungimo įmoka – 8170,43 Eur be PVM. Komisija įvertino skundžiamos įmonės pateiktus duomenis ir atliktus skaičiavimus, kurių pagrindu pareiškėjai buvo nustatyta Sutartyje nurodyta pareiškėjos mokėtina prijungimo įmoka, ir nustatė, kad taikomas skaičiavimo principas atitinka Metodikos nuostatas. Pažymima, kad skundžiama įmonė teisingai suskaičiavo prijungimo įmokos skaičiavimo dedamųjų vertes, tokias kaip nusidėvėjimo sąnaudos, investicijų grąža, eksploatacinės sąnaudos, išskyrus nekilnojamojo turto mokesčio sąnaudas, nes taikė nekilnojamojo turto mokesčio tarifą – 1 proc. nuo turto mokestinės vertės, kuris neturėjo būti taikomas, nes pareiškėjos objekte numatomas tiesti vidutinio slėgio dujotiekis, o minėtas tarifas

taikomas tik didelio slėgio dujotiekiams. Komisija konstatavo, kad dujų įmonė, apskaičiuodama pareiškėjos objekto prijungimo prie dujų įmonės dujų tinklų įmoką, taikė nekilnojamojo turto mokesčio tarifą, kuris neturėjo būti taikomas, dujų įmonė netinkamai apskaičiavo pareiškėjos objekto prijungimo prie dujų įmonės dujų tinklų įmoką. Pareiškėjai dujų įmonės Sutartyje yra numatytas 15 metų investicijų į dujų sistemų statybą atsipirkimo laikotarpis nereiškia, kad dujų įmonė pareiškėjos atžvilgiu kelia reikalavimą sudaryti su ja sutartį dėl gamtinių dujų vartojimo 15 metų terminui, o ginčo nagrinėjimo metu nenustatyta, kad dujų įmonė keltų tokį reikalavimą Pareiškėjos atžvilgiu.

III. KOMISIJOS PRAKTIKOS APŽVALGA DĖL GINČŲ NAGRINĖJIMO

Taryboje 2018 m. buvo gauti 2 prašymai išspręsti ginčą, iš kurių 1 prašymo reikalavimai buvo patenkinti, 1 prašymo reikalavimai buvo patenkinti iš dalies.

3.1. Komisijos 2018-06-07 nutarimas Nr. O3E-190 „Dėl ginčo tarp AB „Klaipėdos energija“ ir UAB „Fortum Klaipėda“ nagrinėjimo išankstine privaloma skundų ir ginčų nagrinėjimo ne teisme tvarka“

UAB „Klaipėdos energija“ (toliau – Pareiškėjas) Komisijai pateikė prašymą nagrinėti ginčą dėl UAB „Fortum Klaipėda“ (toliau – Skundžiama įmonė) atsisakymo atlyginti Pareiškėjos patirtas realias balansavimo sąnaudas už 2017 m. lapkričio mėn. Pareiškėjas kreipimesi nurodė, kad

2017 m. lapkričio mėn. Skundžiama įmonė, dalyvaudama šilumos supirkimo aukcione,

pateikė pasiūlymą į Klaipėdos centralizuotos šilumos tiekimo (toliau – CŠT) tinklą patiekti 72 MW vidutine galia 51840 MWh šilumos, o Pareiškėjas sutiko šį šilumos kiekį nupirkti. Pareiškėjas nurodo, kad 2017 m. lapkričio 15 d. 15 val. 31 min. Skundžiama įmonė pranešė Pareiškėjo dispečeriui, kad mažina apkrovimą, nes užsikišo šlako ekstraktoriai, tos pačios dienos 21 val. 15 min.

Skundžiamos įmonės jėgainė visiškai nutraukė šilumos tiekimą į miesto tinklus. Pareiškėjas taip pat nurodo, kad 2017 m. lapkričio 16 d. 10 val. 35 min. Skundžiamos įmonės jėgainė atnaujino šilumos tiekimą miesto CŠT tinklus. Komisija, įvertinusi ginčui reikšmingas aplinkybes bei surinktą medžiagą, nustatė, kad Pareiškėjas dėl Skundžiamos įmonės įrenginių gedimų atliko

sistemoje veikiančių šilumos įrenginių darbo režimo keitimą ir patyrė 52 584,47 eurų balansavimo sąnaudas.

Dėl šilumos tiekėjo patirtų realių balansavimo sąnaudų ir jų apmokėjimo; Naudojimosi šilumos perdavimo tinklais sąvado nuostatų taikymo: Komisija, įvertinusi ginčo šalių pateiktus dokumentus, nustatė, kad Naudojimosi šilumos perdavimo tinklais sąlygų sąvado, patvirtinto Valstybinės kainų ir energetikos kontrolės komisijos 2015 m. sausio 19 d. nutarimu Nr. O3-6 „Dėl Naudojimosi šilumos perdavimo tinklais sąlygų sąvado patvirtinimo“ (toliau – Sąvadas) 86 p. numatyta, kad šilumos tiekimo tinklų balansavimu laikoma šilumos tiekimo sistemoje veikiančių šilumos įrenginių darbo režimo keitimas tuo atveju, kai vienas iš sistemoje veikiančių šilumos įrenginių tiekia šilumą, neatitinkančią šilumos kokybės reikalavimų arba dėl šilumos įrenginio gedimų nutraukiama šilumos gamyba. Sąvado 86 p. numatyta, kad šilumos tiekimo tinklų balansavimu laikoma šilumos tiekimo sistemoje veikiančių šilumos įrenginių darbo režimo keitimas tuo atveju, kai vienas iš sistemoje veikiančių šilumos įrenginių tiekia šilumą, neatitinkančią šilumos kokybės reikalavimų arba dėl šilumos įrenginio gedimų nutraukiama šilumos gamyba. Vadovaujantis Sąvado 93.2 p., tuo atveju, jei nepriklausomas šilumos gamintojas ties dispečerinio valdymo grafike nustatytos galios riba nepateikia šilumos kiekio, o šilumos tiekėjas atitinkamai turėjo koreguoti dispečerinio valdymo grafiką, nepriklausomas šilumos gamintojas privalo padengti šilumos tiekėjo patirtas balansavimo sąnaudas.

Vadovaujantis Sąvado 93.2 p. pateikta formule, balansavimo šilumos kiekis yra apskaičiuojamas kaip skirtumas tarp nepriklausomo šilumos gamintojo faktiškai pateikto šilumos kiekio (valandos tikslumu) ir šilumos nepateikimo momentu galiojusiame dispečeriniame valdymo plane, sudarytame pagal Sąvado 80 p., numatyto šilumos kiekio, kurį per atitinkamą laikotarpį nepriklausomas šilumos gamintojas privalėjo pagaminti. Taigi nepriklausomo šilumos gamintojo dengtinis balansavimo sąnaudos priklauso nuo gamintojo faktiškai pagaminto ir į tinklus pateikto šilumos kiekio neatitikimo su šilumos kiekiu, kurį gamintojas privalėjo pagaminti bei pateikti pagal Sąvado 80 p. numatytą dispečerinio valdymo planą. Sąvado 106.3 p. numatyta, kad Sąvado 106.1 p. numatytais atvejais, kai nepriklausomas šilumos gamintojas dėl avarijos šilumos gamybos sistemoje apriboja arba nutraukia šilumos tiekimą šilumos tiekėjui, nuo to momento, kai šilumos tiekėjas gamintojui pateikia Sąvado 105.2 p. numatytą veiksmy ir priemonių planą, pagal kurį bus užtikrinamas patikimas ir saugus šilumos tiekimas avarijos likvidavimo laikotarpiu, bei Sąvado 106.2 p. numatytais atvejais nepriklausomam šilumos gamintojui nėra skaičiuojamos balansavimo sąnaudos.

Energetikos įrenginių avarijų ir sutrikimų požymiai reglamentuoti Energetikos įrenginių avarijų ir sutrikimų tyrimo ir apskaitos nuostatų, patvirtintų Lietuvos Respublikos energetikos ministro 2010 m. kovo 5 d. įsakymu Nr. 1-80 „Dėl Energetikos įrenginių avarijų ir sutrikimų tyrimo ir apskaitos nuostatų patvirtinimo“ 15.1 p. numatyta, kad prie avarijų šilumos įrenginiuose priskiriama 5 MW ir didesnės galios elektrinės ar katilinės pagrindinės

šilumos schemos įrenginio ar jo valdymo, apsaugos ir automatikos grandinių bei kitų elementų gedimas, sproginimas, gaisras, pastato ar statinio (jo dalies) sugriuvimas, neleistinos laikančiųjų konstrukcijų deformacijos, dėl kurių įrenginys įvykus avarijai buvo remontuojamas, keičiamas ir jo nebuvo įmanoma eksploatuoti ilgiau kaip 25 paras.

Komisija įvertinusi susiklosčiusią situaciją, Sąvado 86 p. bei 93.2 p., padarė išvadą, kad nepaisant to, jog 2017 m. gruodžio 5 d. Pareiškėjo ir Skundžiamos įmonės atstovai suderino ir pasirašė Šilumos apskaitos prietaisų rodmenų nuo 2017-11-01 00.00 val. iki 2017-12-01 00.00 val. aktą, tačiau šilumos tiekimo tinklų balansavimo veiksmai buvo atlikti, t. y. Pareiškėjas dėl Skundžiamos įmonės įrenginių gedimų atliko sistemoje veikiančių šilumos įrenginių darbo režimo keitimą ir patyrė balansavimo sąnaudas.

3.2. Komisijos 2018-10-05 nutarimas Nr. O3E-305 „Dėl UAB „Prasila“ ir Pravieniškių pataisos namų - atvirosios kolonijos ginčo nagrinėjimo ne teismo tvarka“.

Į Komisiją su prašymu nagrinėti ginčą kreipėsi UAB „Prasila“ (toliau – Pareiškėja), kilusį tarp Pareiškėjos ir Pravieniškių pataisos namų-atvirosios kolonijos (toliau – Skundžiama įmonė) dėl Skundžiamos įmonės veiksmų atsisakant sudaryti šilumos pirkimo–pardavimo sutartį. Komisija, išnagrinėjusi ginčą iš dalies tenkino Pareiškėjos reikalavimus ir įpareigojo Skundžiamą įmonę pasirašyti Katilinės bandomosios eksploatacijos darbų baigimo aktą.

Nagrinėjamas ginčas tarp šalių kilo Pareiškėjui kaip nepriklausomam šilumos gamintojui, siekiant plėtoti šilumos energijos gamybą bei siekiant prisijungti prie šilumos tiekėjo, t. y. ieškovo Pravieniškių pataisos namų-atvirosios kolonijos, turimų ir valdomų šilumos perdavimo tinklų. Ginčo santykius reglamentuojantis teisės aktas yra Valstybinės kainų ir energetikos kontrolės komisijos 2015-01-19 nutarimu Nr. O3-6 patvirtintas Naudojimosi šilumos perdavimo tinklais sąlygų sąvadas (Lietuvos Respublikos Šilumos ūkio įstatymo 3 straipsnio 2 dalis). Sąvado 5.3 p. yra įtvirtinta, kad prisijungimo prie šilumos perdavimo tinklo sąlygos tai techninių ir teisinių reikalavimų, keliamų potencialiems nepriklausomiems šilumos gamintojams, ketinantiems prie šilumos perdavimo tinklo prijungti savo šilumos gamybos (ar atliekinės šilumos utilizavimo) įrenginius, visuma. Nepriklausomų šilumos gamintojų šilumos įrenginių prijungimo prie šilumos perdavimo tinklų etapai yra įtvirtinti Sąvado 7 p., t. y.: 7.1 p. informacijos, suteikiančios galimybę potencialiam nepriklausomam šilumos gamintojui pasirinkti veiklos vykdymo vietą, skelbimas; 7.2 p. papildomos informacijos apie prisijungimo prie šilumos perdavimo tinklo gavimas; 7.3 p. prisijungimo prie šilumos perdavimo tinklo sąlygų išdavimas; 7.4 p. preliminarios šilumos pirkimo-pardavimo sutarties sudarymas; 7.5 p. prisijungimo prie šilumos perdavimo tinklo sąlygų įvykdymo užtikrinimo (numatyto 36 p.) pateikimas; 7.6 p. prisijungimo prie šilumos perdavimo tinklo sąlygų įvykdymo akto pasirašymas; 7.7 p. prisijungimo prie šilumos perdavimo tinklo sąlygų įvykdymo užtikrinimo atgavimas; 7.8 p. šilumos įrenginių paruošimas techninės būklės patikrinimui.

Šilumos įrenginių techninės būklės patikrinimo pažymų iš Valstybinės energetikos inspekcijos prie Energetikos ministerijos gavimas; 7.9 p. potencialiai pavojingiems įrenginiams, registruotiniams valstybės registre, įgaliotos įrenginių techninės būklės tikrinimo įstaigos įvertinimo ataskaitos gavimas; 7.10 p. šilumos įrenginiams patikimų ir saugių eksploataavimo sąlygų sudarymas ir bandomosios eksploatacijos (paleidimo-derinimo) darbų atlikimas, darbų baigimo akto pasirašymas; 7.11 p. šilumos įrenginių teisės aktų nustatyta tvarka pripažinimas tinkamais naudoti; 7.12 p. šilumos pirkimo-pardavimo sutarties sudarymas. Pažymėtina, kad Pareiškėja kartu su prašymu išnagrinėti ginčą pateikė Valstybinę energetikos inspekcijos prie Energetikos ministerijos 2018-04-30 išduotą energetikos įrenginių techninės būklės patikrinimo pažymą Nr.13JP2-221606, kurioje nurodyta, kad sumontuoti ir išbandyti katilinės, adresu Šv. Florijono g. 6, Pravieniškių II km., Kaišiadorių raj., biokuro vandens šildymo katilas KAPAK 2000 - 2 vnt., ekonomazeris KAPAK EK 70 - 2 vnt., metalinis dūmtraukis, 14.9 m. aukščio, galia 4,98 MW (projektas P2(2012)-02-TŠ-DP), atitinka projekto, norminių teisės aktų reikalavimus bei gali būti naudojami pagal paskirtį (T. 1, b.l. 17).

Esminis aspektas dėl Pareiškėjo ir Skundžiamos įmonės ginčo - Sąvado 7.10 p. numatyto etapo užbaigimas, t. y. katilinės bandomosios eksploatacijos akto pasirašymas. Tokio akto pasirašymo būtinybė yra numatyta ir kitame teisės akte - Standartinių šilumos pirkimo-pardavimo sutarčių su nepriklausomais šilumos gamintojais sąlygų apraše, patvirtintame Valstybinės kainų ir energetikos kontrolės

komisijos 2013-05-24 nutarimu Nr. O3-181 „Dėl Standartinių šilumos pirkimo-pardavimo sutarčių su nepriklausomais šilumos gamintojais sąlygų aprašo patvirtinimo“ (toliau – Sutarčių aprašas) 9.2 p. Komisija vadovaudamasi ginčo nagrinėjimo laikotarpiu galiojančiais teisės aktais nustatė, kad Pareiškėjos Prašyme nurodyti reikalavimai, t. y. įpareigoti Skundžiamą įmonę pasirašyti Katilinės bandomosios eksploatacijos užbaigimo aktą bei sudaryti šilumos pirkimo-pardavimo sutartį, yra tiesiogiai susiję su Sąvado 7.10 bei 7.12 p. reikalavimais. Atsižvelgiant į Šilumos ūkio įstatymo 30 straipsnio 13 dalies 2 punkte nustatytą licencijos turėtojo (šiuo atveju – Skundžiamos įmonės) pareigą prijungti gamintojų įrenginius, esančius jo teritorijoje, prie šilumos perdavimo tinklo bei į Sąvado 111.1 p. įtvirtintą šilumos tiekėjo pareigą teisės aktų nustatyta tvarka ir sąlygomis prijungti jo veiklos teritorijoje esančius nepriklausomo šilumos gamintojo šilumos įrenginius prie šilumos perdavimo tinklų, darytina išvada, kad Sąvado 7 p. nustatyti potencialių nepriklausomų šilumos gamintojų šilumos įrenginių prijungimo prie šilumos perdavimo tinklų etapai yra privalomi ginčo šalims, t. y. Pareiškėjai ir Skundžiamai įmonei, įskaitant ir bandomosios eksploatacijos darbų baigimo akto pasirašymą bei šilumos pirkimo-pardavimo sutarties sudarymą.

Komisija konstatavo, kad Sutarčių aprašo 9.2 p. nustatyta, kad šilumos pirkimo – pardavimo sutartis pagal šį aprašą sudaroma tuomet, kai iki šilumos tiekimo tiekėjui pradžios tiekėjo nustatyta tvarka gamintojas atliko ir sėkmingai užbaigė bandomąją eksploataciją (paleidimo-derinimo darbus), kurios rezultatus šalys patvirtina šalių

pasirašomu bandomosios eksploatacijos užbaigimo aktu.

Atitinkamai, vertinant pareiškėjos reikalavimą įpareigoti Skundžiamą įmonę pasirašyti Katilinės bandomosios eksploatacijos užbaigimo aktą, atsižvelgiant į aukščiau nurodytas aplinkybes bei teisės aktais įtvirtintą reguliavimą, konstatuotina, kad šis Pareiškėjos reikalavimas yra pagrįstas ir Skundžiama įmonė privalo pasirašyti Katilinės bandomosios eksploatacijos užbaigimo aktą, kadangi, vadovaujantis Sąvado 7.10 p. bei Sutarčių aprašo 9.2 p., Katilinės bandomosios eksploatacijos

užbaigimo akto pasirašymas yra vienas iš Pareiškėjos prijungimo prie Skundžiamos įmonės šilumos perdavimo tinklo etapų.

Praktikos apžvalgą parengė Valstybinės energetikos reguliavimo tarybos Teisės taikymo skyrius ir Vartotojų teisių gynimo ir informavimo skyrius:

Jolita Kliorytė

Teisės skyriaus vyr. specialistė

El. p. jolita.klioryte@vert.lt

Tel. (8 5) 213 6454

Elmyra Jakovlevaitė

Vartotojų teisių gynimo ir informavimo skyriaus vyr. specialistė

El. p. elmyra.jakovlevaite@vert.lt

Tel. (8 5) 237 7023